

Apoštolským požehnaním sa kázeň stáva Božím slovom!

téma: **Apoštolské požehnanie** (zo série kázni: Liturgia ev. sl. Božích, XVIII. časť)

text: R 16,24-27: „Milosť Pána Ježiša Krista nech je so všetkými vami. Amen.

Tomu však, ktorý vás môže utvrdiť podľa môjho evanjelia a podľa zvesti o Ježišovi Kristovi, podľa zjavenia tajomstva, od večných časov zmlčaného, teraz však zjaveného na rozkaz večného Boha skrze prorocké písmo, oznámeného všetkým národom, aby boli poslušné vo viere: Jemu, jedinému múdreému Bohu, sláva skrze Ježiša Krista naveky. Amen.“

*Milí naši, v mojom obľúbenom českom seriáli **Vyprávěj!** sú hneď v prvých dieloch predstavené okrem iných dve mužské postavy – **Karel a Tonda**. Obaja študujú pražskú stavebnú fakultu, sú už celkom v poslednom ročníku, prichádza posledná skúška ... Karlovi sa ju podari urobiť, Tondovi však pre jeho názory a komunistické sledovanie v 60. rokoch neumožnia urobiť zápočet. Všetko má urobené, len ten jeden zápočet ... Môže opakovať ročník, ale on vie, že mu ho aj tak nedajú. Karel sa preto dočká promócie, Tonda – ako sami Česi hovoria: nikoliv.*

Obaja, Karel aj Tonda sú rovnako šikovní, všetko v škole zvládli, obaja by mohli byť dobrými projektantmi, Karla čaká v ďalších dieloch seriálu celkom slušný život, Tonda však bude až do pádu komunizmu trpieť stále sledovaný ŠtB, prežije nejaký čas vo väzení a bude sa doslova pretĺkať životom... Rozdiel je iba jeden papier, vzdelanie majú úplne rovnaké, a aj šikovní sú obaja.

Možno ste tiež ten seriál videli.

Bratia a sestry, **dnes sa v kázni Božieho slova dostávame znovu k časti našich evanjelických bohoslužieb a totiž k apoštolskému požehnaniu.** To je práve to po kázni, modlitbách a oznamoch, keď vstávame z lavíc a kazateľ používa väčšinu jednu z biblických formuliek:

Buď z F 4,7: „**A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, bude chrániť vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi;**“ alebo z 2K 13,13: „**Milosť Pána Ježiša Krista a láska Božia a účasť Ducha Svätého so všetkými vami!**“, prípadne použije inú primeranú výpoveď zo Svätého Písma, najlepšie z epištol v Novej zmluve.

Moja otázka na vás – **čo by sa stalo, keby farár jedného pekného dňa po oznamoch na apoštolské požehnanie jednoducho – zabudol?** :) Všimli by ste si to vôbec? Asi áno, chýbalo by nám, my totiž vieme, že to tam patrí.

Kázeň s blokom modlitieb a oznamov bez neho – to nie je celkom ono, že? Alebo to patrí iba k našej evanjelickej kultúre, sme na to iba navyknutí a v podstate s blokom slova predtým nemá až taký súvis?

Osobne som presvedčený – a čosi som si k tomu aj naštudoval :) – že **požehnanie ku kázni naozaj patrí.** Kázeň bez neho by bola ako ten Tonda zo seriálu, všetko mal, všetko na škole zvládol, len mu chýbal záverečný papier, čo mu bránilo k zamestnaniu vo svojom odbore. V takej kázni vlastne všetko odznelo, mohla byť lepšia alebo slabšia, dokonca pokračovala modlitbou, resp. viacerými modlitbami, ale bez tej bodky na záver v podobe požehnania – no, nebolo by to celkom ono.

Popravde, stále sa nazdávam, že oznamy pred ním, ak si ich aj vysvetlíme ako tzv. živú kázeň zboru, čo sme si vykladali v kázni prednedávnom, tam nepatria, rušia zmysel kázne. V mnohých cirkvách ich presunuli na celkom iné miesto.

Pozrime sa na samotného **apoštola Pavla**, ako koncipoval svoj list. Okrem všetkého hutného obsahu celých 16 kapitol dlhého textu na záver pozdravuje tých, ktorých v Ríme osobne pozná. Pripája tiež pozdravy od tých, čo sú s ním. A napokon, ako záver, aby **list do zboru za morom nekončil iba pozdravmi, otcovsky doplňuje priáním milosti Pána Ježiša aj im.** Pričom vzdáva Bohu slávu a hovorí o ňom, že to On, **Pán Boh má moc, aby to čo im Pavel písal, sa aj utvrdilo,**

teda zakorenilo ako správne v rímskych čitateľoch. *Viete, márne dáme na jar zrno do zeme, ak Pán Boh nedá dážď a nastane suchý rok. Semeno ostane semenom a nevyrastie z neho nič.* To Pán Boh má tú moc, aby dal rast, aby dal vyrásť aj evanjéliu v nás, ľuďoch.

Apoštolské požehnanie, ktoré dávame ako záver bloku kázne, alebo aj niektorých obradov, je rovnako ako v Pavlovej epištole pozdravom cirkvi ľuďom, ktorí požehnanie prijímajú. V hebrejčine sa za slovom **B.RACHA** skrýva požehnanie, nám je trochu bližšia neskoršia biblická gréčtina či latinčina, kde sa požehnaniam povie **EULOGEIA**, resp. **Benedictia**. Obidve v preklade znamenajú „**prianie dobrého**“, v našej evanjelickej Biblii sa neraz stretávame so slovom „**dobrorečenie**“, čo je tiež dobrý, ba až doslovný preklad gréckeho slova.

Požehnávať znamená – dobrorečiť, dobre hovoriť, priať dobré. Podobne ako biblické slovo „**blahoslavený**“ môžeme do súčasnej reči preložiť ako „šťastný“, no rozdiel medzi šťastím a blahoslavenstvom je to, že pri blahoslavenstve ide o „šťastie v Bohu“, byť šťastný v Bohu, v Božom náručí, pod Jeho vedením, pod Jeho ochranou. Nie je to iba také obyčajné, prázdne šťastie, ako keď trafíme loptou kôš na väčšiu vzdialenosť či keď v d'ateline nájdeme štvorlístok.

Ani **požehnávanie nie je iba dobré rozprávanie, želanie, ale je to želanie, prosba, aby ten, komu žehnáme, bol v Božej prítomnosti, žil pod Jeho ochranou.** Niet nič krajšie, ako keď deti ráno odchádzajú do školy a rodičia im pred odchodom z domu dajú na čelo znamenie kríža a požehnajú ich. Vysielajú ich tak spod svojej do ochrany do Božej.

Naše liturgické apoštolské požehnanie na konci kázne takisto posielajú ľudí pod kazateľnicou, poslucháčov do ďalšieho života s tým, čo počuli, čo im bolo zvestované. **Tým sa kázeň stáva z novej prednášky plnej informácií Božím slovom, ktoré v Božej moci premieňa a posilňuje kresťanov.**

Pán Boh predsa nehovorí svoje slová do prázdna s tým, aby nás iba informoval. **Nijaký biblický text nie je obyčajnou informáciou**, ktorá dopĺňa to, čo už vieme. **On je stále zvestou, správou, ktorá sa nás má dotýkať.** Ani farár, kazateľ sa nesmie postaviť za pultík či na kancel' s tým, že nezaujate ľuďom povie, čo sa počas týždňa naučil, resp. v tom najhoršom prípade len to, čo vie ešte z čias svojej vysokej školy. Viete, aj tak by sa dalo. Ľudia si vedia zvyknúť aj na takých kazateľov. Ale Pán Boh má v moci svoje evanjelium utvrdiť, upevniť v jeho poslucháčoch. A na to si používa práve kazateľov, farárov. Nesmú kázeň iba odkázať, nezúčastnene ju prečítať ako správu o Pánovi Ježišovi. **Evanjelium nie je iba správa, evanjelium je RADOSTNÁ správa o Božej záchrane nás. To sa nám má vryť do našich myslí!**

Požehnanie na konci kázne, bloku slova nás s obsahom zvestovaného vysielajú, posielajú do našich životných situácií s tým, čo sme práve počuli.

Vyzerá to tak, že v liturgii starej cirkvi sa apoštolské požehnanie, resp. asi by bolo správnejšie o ňom hovoriť ako o apoštolskom pozdrave, používalo vždy vtedy, keď sa kňaz obracal od ľudí späť k oltáru. Keď sme si rozprávali o pozdrave na službách Božích, vtedy sme si hovorili, že sa používal vždy, keď sa kňaz od oltára otočil k ľuďom. Starší si pamätajú, že aj u nás býval trikrát na bohoslužbách, predtým aj viac. Podobne zase požehnanie slúžilo vtedy, keď kňaz liturgicky od ľudí odchádzal a obracal sa k oltáru.

Aj z toho **vznikol v cirkvi zvyk požehnávať vždy, keď niekoho v mene cirkvi niekam vysielame.** A nemusí to byť len nový misionár alebo nový duchovný, ale aj práve pokrstný, ten, kto prijal sviatosť, bol poverený do nejakej služby či kamkoľvek. **Požehnaním sa nesmie šetriť. Je poslaním zo strany Kristovej cirkvi.**

Preto si ho vážme, bez neho kázeň nie je Božím slovom, bez neho ani my nie sme vyslaní do života s Pánom Bohom. Bud'me požehnaní a požehnávaní!
Amen.

výklad textu:

v. 24: Je zaujímavé, že tento verš chýba v najstarších rukopisoch a evidentne bol do listu dodaný neskôr po vzore iných pavlovských listov, aby spojil pavlovské listy.

Prichádza ako súčasť celkom záverečného slova na konci listu.

Aj preto som ho vybral ako vhodný podklad pre tému ap. požehnaní, ktoré je na konci bloku Slova v našich bohoslužbách.

v. 25: Po všetkých veľkých témach, ktoré odzneli v celom liste rímskym kresťanom, prichádza ako bodka vyvýšenie samotného Pána Boha.

Pán Boh *môže* utvrdiť čitateľov podľa (Pavlovho) evanjelia: slovo môže (dynamais) znamenať „má v moci“, „je schopný“, nie iba môže (a zároveň nemusí) – je to práve Pán Boh, ktorý sa stará o zasiatie zrno Božieho slova, aby vzklíčilo a prinášalo úrodu.

v. 25-26: Evanjelium bolo do Ježiša Krista „zamlčané“ – bolo sčasti zjavené už pri stvorení a pri systéme obetí, no človek Starej zmluvy nemal ako vidieť celý Boží plán spásy človeka. Až s príchodom Ježiša Krista sú veci naplno ukázané. Bez poznania Krista sa to jednoducho nedalo. Spasenie prichádza cez židovský zákon, jeho naplnenie pre všetky národy sveta. Tým je úloha vyvoleného Izraela splnená, naplnená.

v. 27: Tomuto Bohu patrí plná sláva (u ľudí i ostatného stvorenstva), ktorá je zmysluplná práve v tom, že celý plán sa dokázal v príchode Krista.

k téme:

ap. požehnanie = ap. pozdrav

hebr. b.ráchá

gr. eulogien

lat. benedictio

tak, ako bolo pôvodne salutatio (pozdrav) vždy, keď sa kňaz obracal od oltára k ľuďom, pravdepodobne bolo pož. záv. pozdravom vždy, keď sa obracal od ľudí – dnes ostali dve požehnaní – po kázni a na záver bohosl.

požehnanie posielala človeka do novej situácie s novými úlohami (najmä posviacačné požehnanie – odtiaľ vyšli aj špec. pápežské požehnaní)

téme áronovského požehnaní sa zámerne v kázni vyhýbam, bude obsahom samostatnej kázne, resp. aj dvoch – na to sa dopredu už dlho teším ...

do kázne sa už nevmestila postupnosť úradov, kde úradne vyšší požehnáva nižšieho, iste pekná by bola pre poslucháčov aj myšlienka apoštolskej sukcesie, hoci u nás uznanej ako nedôležitej (až po extrém moravskej cirkvi)

použ. materiály:

Biblia (slov., gr.)

Agendy (ECAV, ČCE)

J. Filo: Liturgika (prac. verzia z r. 1995)

k bibl. textu: <http://www.freebiblecommentary.org>